

som den høitærede Minister har bebudet, men som jeg isvrigt ikke har den Ære at kjende, maatte være — hvad jeg ganske vist efter den tilstedeværende Enighed i det Væsentligste maa forudsætte — af en saadan Beskaffenhed, at de søge som de første Skridt ad den samme Vej, saa er det jo en Selvfølge, at det i Diebliffet har mindre Betydning for mig, om der muligens senere paa Veien maatte være Punkter, om hvilke der maatte være Uenighed tilstede. Der er visse Ting, som ere de første Skridt, og som bør gjøres under en hvilken som helst Betragtning af Landets Forfar, og at disse gjøres, er det jo en Selvfølge, at jeg kun kan ønske og ønske saa varmt og hjertelig som muligt, selv om der muligvis om nogle Aar skulde være Spørgsmaal, om hvilke jeg ikke kan være enig. Jeg tillader mig at nævne dette, fordi det jo ogsaa for en stor Del netop vedrører det Lovforslag, som nu foreligger, thi det faste Grundlag i alt Forsvarsvæsen er jo den levende Kraft. Alt det Dørgige dier Intet, naar den levende Kraft mangler eller ikke er tilstrækkelig god, og derfor kan jeg kun sige, at med Hensyn til det første Skridt til Forsvarsvæsenets Ordning, som den høitærede Krigsminister har gjort ved at indbringe sit Lovforslag om Hærens Ordning, maa jeg være fuldkommen enig med ham. Der er naturligtvis mange Enkeltheder, som jeg for mit Bedkommende kunde ønske anderledes, thi det er en Selvfølge, at der vel overhovedet ikke findes mange Mennesker, som ikke om Enkeltheder have høist forskjellige Anskuelser; men det, som det kommer an paa, er at se paa det Væsentlige. Jeg havde for to Aar siden den Ære at udtale for det høie Thing, at en Hærorordningslov ikke kunde betragtes som et Stykkeværk, fra hvilket man kunde tage enkelte Sten ud og sætte andre Sten ind paa et andet Sted; man risikerede da overordentlig let, at det Hele saa faldt sammen. Det er naturligt, at, naar en Mand skal udkafe en Plan til en Bygning — og en Hærorordning er netop en stor og sammensat Bygning — saa laaber han sig befrugte af de Ideer, der ligge i Eiden; men med Hensyn til Detaillerne af Udførelsen, da maa man virkelig laade ham være ene om dem. Det var denne Forbring, jeg stillede, da jeg for to Aar siden havde den Ære at forelægge et Lovforslag om Hærens Ordning for det høie Thing, og det er en Selvfølge, at jeg nu tilfulde underkaster mig netop samme Regel. Skal en Hærorordning komme frem, saa kommer den kun frem ved Forhandling mellem Krigsministeren og det paagjældende Udvalg. Det kan ikke nytte Noget, at vi i den Henseende ville kaste forskjellige Brande ud; det nytter ikke, at vi Allesammen vilde pille ved Smaating. Nei, Resultatet maa komme ved Samarbejdet og Enighed mellem Krigsministeren og det paagjældende Udvalg. Derfor skal jeg, mine Herrer, ikke paa nogen Maade pille Snug

paa det Forslag, som her foreligger, eller trække Enkelthederne frem; thi det er ikke det, som det kommer an paa. Jeg skal heller ikke videre imødegaa de forskjellige Bemærkninger, som allerede ere fremkomne fra forskjellige ærede Medlemmer; thi de ere jo tilstrækkelig modtagne og oplyste dels af den høitærede Krigsminister og dels af andre ærede Medlemmer, som senere have udtalt sig; men jeg skal tillade mig at fremsætte nogle ganske faa Bemærkninger, som jeg nærmest fremsætter til Overveelse for det Udvalg, som skal nedfattes, idet jeg henstiller til det at tænke over, om det ikke i de Bemærkninger, som jeg fremkommer med, muligvis kunde findes noget Materiale, som det kunde bruge til Veiledning ved Bedømmelsen af disse Spørgsmaal.

Det er i den Henseende overordentlig heldigt, at jeg ikke behøver at forudsætte, at der vil komme større Uenighed ind med Hensyn til Hærens Størrelse; thi jeg tror, at, hvor forskjellige end de Herrer kunne være i deres Motivering — Nogle holde paa en saadan Styrke, fordi den er nødvendig, Andre komme dertil ved Gjennemførelsen af Principet om hele Mandskabets Uddannelse — saa blive de dog Alle enige om, at Hæren omtrent maa beholde den Størrelse, som den nu har.

Anderledes gaar det ganske vist, naar vi komme til det næste Spørgsmaal om, hvorledes Hæren skal sammensættes. Naar de Herrer skulle overveje det, saa henstiller jeg til dem, om de ville gjøre sig fuldstændig klart, hvad Hærens Maal er, nemlig at kunne slaas med Fjenden — og at de ville fastholde dette meget nøie — og om muligt at slaas med denne saaledes, at der kan være Haab om en god Udgang af Kampen. Jeg kan i den Henseende ikke Undet end gjentagde for de Herrer et Ord, der for nogle Dage siden her i Salen faldt fra et æret Medlem, og det er det, at vi skulle huske paa, at vi ikke skulde slaas med hinanden, og at derfor bør man tage Hensyn til, at det gjælder om at se, hvorledes de bære sig ad, som formentlig kunne antages at ville angribe os. Jeg tror heller ikke, mine Herrer, at man med Hensyn til Hærforholdene bør kaste noget særligt Blik hen paa Lande som Schweiz og Norge; thi deres Forsvarsvæsen er jo indrettet efter det særlige Terrain, som de have, efter de Bjerge, som de have. Jeg tror ikke, der er Fare for, at vi skulle slaas hverken med Schweiz eller Norge, og jeg tror ikke, det vilde være flogt af os, om vi, saaledes som et æret Medlem gjorde, vilde støtte vort Forslag til en Hærorordning paa den Tilstand, der findes i militær Henseende i Norge. Jeg skal ikke sige Noget om, hvorvidt Ordningen i Norge er god eller ikke for dette Lands Forhold; men jeg kan kun gjøre de Herrer opmærksomme paa, at den Regering, der har Leilighed til bedst at kjende den norske Hærorordning, nemlig Sverig, ikke synes for Sverig at foreslaa en Ordning, som er saaledes, som den norske, men det fore-